

Ετσι είναι... ΑΝ ΕΤΣΙ ΝΟΜΙΖΕΤΕ

Απειλή στο Αιγαίο

Του Δρ. ΜΑΝΟΥ ΔΑΝΕΖΗ Επίκουρου Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθήνας

Η πρόσφατη κρίση στη Μέση Ανατολή πιστοποιήσει το πόσο κρίσιμος για τη Σοβιετική Ένωση είναι ο θαλάσσιος δρόμος που διέρχεται δια μέσου των Στενών και του Αιγαίου, στην προσπάθειά της να συμμετάσχει στον έλεγχο των ενεργοπαραγωγικών πηγών της περιοχής. Είναι, λοιπόν, αυτονόητο ότι οποιαδήποτε συμφωνία - πακέτο των υπερδυνάμεων, όπως αυτή που επισημοποιήθηκε στη Μάλτα,

θα προέβλεπε ειδικές ρυθμίσεις κοινής αποδοχής για τις περιοχές περί τον άξονα των Στενών - Αιγαίου - Κύπρου - Μεσογείου.

Η θαλάσσια αυτή διόδος (Στενά, Σαμοθράκη, Λήμνος, Ιμβρος, Τένεδος, Λαγούσαι Νήσοι), με τη Συνθήκη της Λωζάνης ουδετεροποιείτο, επιτρέποντας έτσι στη Σοβιετική Ένωση να βγαίνει προς τις «θερμές θαλάσσιες», χωρίς το φόβο στρατιωτικού μπλοκαρίσματος.

Το καθεστώς όμως αυτό ανετραπεί με τη Συνθήκη του Μοντρέ (20 Ιουλίου 1936), η οποία επέτρεψε την επαναστρατιωτικοποίηση όλων των προηγούμενων περιοχών, εγκλωβίζοντας τη Σοβιετική Ένωση στη Μαύρη Θάλασσα.

Η διάρκεια της συνθήκης του Μοντρέ ήταν 20ετής (έληξε τον Ιούλιο του 1956) και σήμερα διατηρείται σε ισχύ, βάσει του άρθρου 28 που προβλέπει: «... εάν 2 χρόνια πριν την εκπνοή της προαναφερθείσης περιόδου (των 20 ετών), καμιά από τις συμβαλλόμενες δυνάμεις δεν καταθέσει μια προειδοποίηση καταγγελίας της σύμβασης στη γαλλική κυβέρνηση, η παρούσα σύμβαση θα παραμείνει σε ισχύ μέχρι να περάσουν 2 χρόνια μετά το στάσιμο μιας προειδοποίησης καταγγελίας της σύμβασης από κάποια από τις συμβαλλόμενες δυνάμεις (Αγγλία, Βουλγαρία, Γαλλία, Γιουγκοσλαβία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ρουμανία, Σοβιετική Ένωση, Ελλάδα, Τουρκία).

Εάν η παρούσα συνθήκη καταγγελθεί σύμφωνα με τις διευθετήσεις του άρθρου αυτού, οι συμβαλλόμενες δυνάμεις υποχρεούνται να παραστούν σε μια νέα σύνοδο με σκοπό να συμφωνήσουν τους όρους μιας νέας συμφωνίας.

Όπως, όμως, δείχνουν οι θέσεις και ενέργειες των δύο υπερδυνάμεων, αν και επείγονται να καταργήσουν τη συνθήκη του Μοντρέ, δεν επιθυμούν αντικατάστασή της, μέσω του άρθρου 28, αλλά μέσω μιας μεταξύ τους μυστικής διπλωματίας, χωρίς την ανάμειξη τρίτων χωρών.

Το γεγονός αυτό είναι κατανοητό, εφ' όσον οι ΗΠΑ δεν θα είχαν λόγο ως μη συμβαλλόμενη χώρα, ενώ θα ήταν φοβερά δύσκολο και για τις δύο υπερδυνάμεις να ρυμουκλήσουν σε απόλυτη ταύτιση τις άλλες συμβαλλόμενες χώρες λόγω των ζητούμενων από αυτές οικονομικών και πολιτικών ανταλλαγμάτων.

Την απόφασή τους για μονόπλευρη, έστω και βίαιη, ανατροπή της σύμβασης, οι υπερδυνάμεις υλοποιούν μέσω μιας κατευθυνόμενης ελληνοτουρκικής διενέξης που υποβοηθείται περιοδικά από γεγονότα που αφορούν και άλλες χώρες (Μακεδονικό, μειονοτικό, βουλγαροτουρκικές διενέξεις κ.λπ.).

Κάτω από το φως αυτών των γεγονότων, μια εμφανής, συμφωνημένη ίσως στο πλαίσιο της Μάλτας, επιδίωξη της Σοβιετικής Ένωσης θα πρέπει να είναι μια μεθοδευμένη αποστρατιωτικοποίηση της θαλάσσιας διεξόδου προς τη Μεσόγειο.

Αυτό σημαίνει:

Πρώτον: την αποστρατιωτικοποίηση των νησών του Αιγαίου, με σύγχρονη σε βάθος αποστρατιωτικοποίηση των παραλιών της Μικράς Ασίας. Ομοίως, θα πρέπει να απομακρυνθούν από το έδαφος της στεριανής Ελλάδας οι βάσεις που θα μπορούσαν να θέσουν μελλοντικά σε κίνδυνο την ακόλυτη διέλευση των Σοβιετικών δια μέσου του Αιγαίου. Η διευθέτηση αυτή είναι δυνατόν να επιτευχθεί μέσω ειρηνικών διαδικασιών.

Δεύτερον: Την αποστρατιωτικοποίηση σε βάθος των Στενών που σήμερα κατέχονται από την Τουρκία, όχι γιατί αυτό αποτελεί εθνικό δικαίωμά της, αλλά διότι βρίσκεται ακόμα σε ισχύ η συνθήκη του Μοντρέ που της αναθέτει τη στρατιωτική φύλαξή τους. Μια τέτοια διευθέτηση ίσως δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί με ειρηνικά μέσα.

Ως προς το νέο νομικό καθεστώς της περιοχής των Στενών, σημαντικό ίσως ρόλο παίζει η αναδείξη και εγκαθίδρυση ενός νέου Ορθόδοξου Βατικανού στην περιοχή με τις ευλογίες των υπερδυνάμεων.

Σήμερα, διανύοντας μια περίοδο καθοριστική για την ασφάλεια και την υπόστασή μας ως έθνος, ο καθένας αντιμετωπίζει με σκεπτικισμό την ενεργό στρατιωτική συμμετοχή της χώρας μας στα γεγονότα της Μέσης Ανατολής.

Πρέπει η ελληνική κυβέρνηση να έχει διδαχθεί από την πρόσφατη ιστορία, ότι η στάση των υπερδυνάμεων πάνω στα εθνικά μας θέματα δεν υπαγορεύεται από οποιαδήποτε ηθική, αλλά από τα στεγνά οικονομικά και στρατηγικά συμφέροντά τους.

Ετσι, δείγματα «καλής διαγωγής» και υποτέλειας δεν επιδρούν στη χάραξη της πολιτικής τους.

Μόνη γλώσσα που μπορεί να σταματά τις πειρατικές τους ενέργειες, είναι η γλώσσα της εθνικής ομοψυχίας και της στρατιωτικής δυνατότητάς μας να αποτρέψουμε υπό εκόλαση τελεσμένα γεγονότα. Για το λόγο αυτό το «ΛΗΜΝΟΣ», πρέπει να παραμείνει υπερασπιστής του Αιγαίου και όχι περιφερόμενος χωροφύλακας των πετρελαϊκών συμφερόντων των υπερδυνάμεων.